

2021-06-02

Ju2021/02112

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitieutskottet
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet
Kopia: Försvarsutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 7-8 juni 2021

Kommenterad dagordning

7 juni 2021 rättsliga frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande. Se bifogad preliminär dagordning.

2. A-punkter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktlista.

3. Förordningen om överlåtelse av fordringar

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslut om allmän inriktning.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Den föreslagna förordningen innehåller regler om tillämplig lag för rättsverkan gentemot tredje man av överföring av fordringar. Förordningen syftar till att skapa förutsägbarhet i frågan om vem som äger en fordran efter en gränsöverskridande transaktion. För en närmare redovisning av förslaget hänvisas till faktapromemorian.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom antagandet av den allmänna inriktningen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till civilutskottet den 13 november 2018 och den 29 april 2021. Överläggning med civilutskottet den 26 februari 2019. Samråd med EU-nämnden den 30 november 2018, 29 maj 2019, 29 maj 2020 och 27 november 2020.

Fortsatt behandling av ärendet: Europaparlamentet har antagit sin ståndpunkt i första behandlingen. Efter den allmänna inriktningen förväntas trilogförhandlingar inledas.

Faktapromemoria: 2017/18:FPM65

4. Förordningen om gränsöverskridande e-juridik i Europa (e-Codex)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslut om allmän inriktning.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: e-Codex är en teknisk lösning som möjliggör elektroniskt utbyte av information inom ramen för gränsöverskridande civilrättsliga och straffrättsliga frågor på ett säkert, interoperabelt och decentraliserat sätt. Förslaget syftar till att etablera en rättslig ram för e-Codex. Det syftar också till att säkerställa en långsiktig och hållbar styrning och förvaltning genom att lämna över förvaltningen av systemet till eu-LISA med en transparent beslutsprocess där medlemsstater och andra relevanta intressenter deltar.

Förslaget syftar också till att möjliggöra att e-Codex blir ett standardsystem för gränsöverskridande förfaranden på området i framtiden. Enligt förslaget ska e-Codex ses som en föredragen lösning för interoperabel, säker och

decentraliserad kommunikation mellan nationella IT-system för rättsligt samarbete i civilrättsliga och straffrättsliga frågor. Förslaget reglerar också ansvarsfördelningen för systemet. Genom förslaget säkerställs att det finns en långsiktig förvaltning och styrning av e-Codex som redan används av vissa medlemsstater och ska användas av alla medlemsstater vid gränsöverskridande informationsutbyten enligt några rättsakter och förfaranden (e-EDES samt EU:s delgivnings- och bevisupptagningsförordningar ([EU] 2020/1784 och [EU] 2020/1783). Förslaget innehåller dock inga regler om obligatorisk användning av e-Codex.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom antagandet av den allmänna inriktningen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 4 maj 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandlingar med Europaparlamentet.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM48

5. Förordningen om ändring av förordning (EG) nr 168/2007 om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Beslut om allmän inriktning.

Ansvarigt statsråd: Märta Stenevi

Dokument: 8686/21

Förslagets innehåll: EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna (rättighetsstadgan) blev i och med Lissabonfördragets ikraftträdande rättsligt bindande som en del av primärrätten. EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) har till uppgift att ge stöd och sakkunskap i fråga om grundläggande rättigheter för att stödja medlemsstaterna i tillämpningen av rättighetsstadgan. Verksamheten bedrivs enligt förordningen om inrättande av Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (168/2007/EG, ”förordningen om FRA”).

Vart femte år genomförs en extern utvärdering av verksamheten. Den första utvärderingen genomfördes 2012 och föranledde ingen åtgärd. Under 2017 genomfördes den andra utvärderingen som föranledde rekommendationer från den externa utvärderaren och styrelsen för FRA. EU-kommissionen har analyserat rekommendationerna och har lämnat förslag till vissa justeringar av förordningen om FRA. Förändringarna innehåller två huvudsakliga spår.

Det första spåret innebär att den tidigare tredje pelaren (polisiärt och straffrättsligt samarbete) formaliseras som en del av FRA:s mandat i förordningen. Sedan Lissabonfördragets ikraftträdande hanteras området de facto av FRA som en del av dess mandat. Det andra spåret innebär administrativa förändringar av styrning och kontroll i förhållande till FRA. Det rör frågor som till stor utsträckning följer av det gemensamma administrativa förhållningssätt som EU-kommissionen applicerar på EU:s byråer (den s.k. ”common approach”). T.ex. omfattas styrelsens kompetens, den vetenskapliga kommitténs sammansättning, regelverk om utvärdering av verksamheten och frågor om direktören. Därutöver flyttas processen för antagande av FRA:s fleråriga arbetsprogram från rådet till byråns styrelse, detta i syfte att stärka FRA:s särskilda ställning.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom antagandet av den allmänna inriktningen.

Tidigare behandling i Riksdagen: Information till konstitutionsutskottet skriftligen den 21 september 2020.

Fortsatt behandling av ärendet: Enligt det särskilda lagstiftningsförfarande som gäller i ärendet ska Europaparlamentet godkänna förordningen.

Faktapromemoria: -

6. Övriga frågor – Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: -

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

7. Bekämpning av olagligt innehåll online mot bakgrund av förslaget om rättsakten om digitala tjänster

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Anders Ygeman

Dokument: 9048/21

Förslagets innehåll: Rådet för konkurrenskraft är huvudansvarigt för behandlingen av förslaget. Ordföranden och ett antal medlemsstater har emellertid uppmärksammat att förslaget till förordning innehåller flera frågor som berör det rättsliga och inrikes samarbetet (RIF-området) och vill därför föra en diskussion även i det rådet. Frågor som har uppmärksammats som relevanta för RIF-området rör bl.a.:

- balansen mellan borttagning av olagligt innehåll och grundläggande rättigheter, särskilt yttrandefriheten,
- samarbetet mellan behöriga myndigheter,
- frågor om territoriellt tillämpningsområde, jurisdiktion och gränsöverskridande effekter,
- klargörande av förhållandet mellan DSA och nationell straffrätt samt andra rättsakter såsom förordningen om terrorisminnehåll online och den kommande förordningen om e-bevisning (artikel 8 och 9 i DSA),
- klargörande av bestämmelserna om ordrar att agera mot olagligt innehåll, bl.a. vad gäller en deadline för återrapportering om vilka åtgärder som vidtagits och om det i DSA bör skrivas in en uttrycklig skyldighet att följa en order (artikel 8 i DSA), och

- vad gäller onlineplattformarnas rapporteringsskyldighet vid misstanke om brott (artikel 21 i DSA), om rekvisitet ”ett allvarligt brott som innefattar ett hot mot liv eller säkerhet” är väl avvägt, om begreppet ”omedelbart” (promptly) kan förtydligas samt om små plattformar och mikroplattformar ska undantas från rapporteringsskyldigheten.

Mot denna bakgrund har ordf. formulerat två diskussionsfrågor till ministrarna vid RIF-rådet:

- a) Anser ni att förbättringar bör göras i DSA-förslaget för att ta hand om de RIF-relevanta frågor som identifierats när det gäller artiklarna 8 och 9? Om så är fallet, vilka specifika aspekter bör hanteras?
- b) Anser ni, när det gäller artikel 21 om rapporteringsskyldighet, att det är nödvändigt att klargöra dess tillämpningsområde och innebörd, särskilt vad gäller rekvisitet ”allvarligt brott som innefattar ett hot mot liv eller säkerhet” och kravet på omedelbar rapportering?

Förslag till svensk ståndpunkt: En uppdatering av de ansvarsregler som för nuvarande gäller för internetplattformar enligt e-handelsdirektivet är nödvändig och förslaget är välkommet då det motverkar fragmentering av regelverket såvitt avser internetplattformars hantering av olagligt material inom EU. Digitaliseringen har dock medfört utmaningar, bland annat när det gäller spridningen av olagligt innehåll på internet. Detta riskerar undergräva den i grunden positiva utvecklingen digitaliseringen innebär. Tillhandahållare av förmedlingstjänster behöver ta ett större ansvar för att ta bort och hålla borta uppenbart olagligt innehåll. Regeringen välkomnar därför syftena med förslaget; att motverka fragmentering av regelverket inom EU men också särskilt att förebygga spridningen av olagligt innehåll online och att harmonisera mekanismer för anmälan och åtgärder rörande sådant innehåll.

Regeringen konstaterar att förhandlingarna om förslaget medför ett antal rättsliga utmaningar som behöver hanteras. Regeringen arbetar aktivt för att den slutliga förordningen inte ska innefatta krav på åtgärder gentemot innehåll på webbplatser som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen.

Regeringen välkomnar vidare att reglerna tar sikte på hantering av olagligt innehåll på förmedlingstjänster. För att minska riskerna för överborttagning och säkerställa yttrandefriheten kommer regeringen att verka för att det ska

uttryckas i förordningen att det inte finns någon förväntan på förmedlingstjänster att efter egen bedömning agera gentemot annat innehåll än det som är uppenbart olagligt.

För att motverka att uppenbart olagligt innehåll som tagits bort återpubliceras, avser regeringen att verka för att bestämmelser i förslaget som kan bidra till att uppenbart olagligt innehåll hålls borta efter borttagning bibehålls. En förutsättning är dock att kraven kan utformas utan menlig inverkan på yttrandefriheten. Bindande krav på mekanismer som hindrar publicering kan inte heller omfatta innehåll som finns i databaser som skyddas av yttrandefrihetsgrundlagen.

Regeringen avser också att verka för att en tillhandahållare av en förmedlingstjänst som har uppmärksammats på ett visst uppenbart olagligt innehåll som sedan tagits bort fortsatt ska anses ha kännedom om den specifika informationen om den återpubliceras. Innebörden är att tillhandahållaren av förmedlingstjänsten inte ska kunna åberopa ansvarsfrihet i fråga om information som tillhandahållaren vid något tillfälle uppmärksammats på.

Regeringen anser att det är nödvändigt att uppnå ett balanserat, välavvägt och tydligt regelverk, inte minst i syfte att säkerställa respekten för mänskliga rättigheter, inklusive yttrandefriheten, jämställdhet, principen om icke-diskriminering och ge incitament för leverantörer av förmedlingstjänster att växa och vara innovativa.

Att brottsbekämpningen inte försvåras, att bestämmelser om jurisdiktion blir balanserade och att det finns tillgång till effektiva och kostnadsfria överprövningsmekanismer för den vars innehåll blivit föremål för åtgärder, är andra faktorer som behöver bevakas under förhandlingen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning har ägt rum i Näringsutskottet den 2 februari 2021 samt i Konstitutionsutskottet den 24 februari och 4 maj 2021. Samråd med EU-nämnden den 5 mars 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Förslaget till förordning behandlas fortsatt på arbetsgruppsnivå under rådet för konkurrenskraft.

Faktapromemoria: 2020/21: FPM67

8. EU:s anslutning till Europakonventionen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Av artikel 6.2 i EU-fördraget följer att EU ska ansluta sig till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna (Europakonventionen).

Förhandlingarna om EU:s anslutning till Europakonventionen inleddes i juli 2010 mellan EU och Europarådet. I april 2013 nåddes en överenskommelse på förhandlarnivå mellan samtliga konventionsparter och EU om de texter som skulle reglera anslutningen.

I juli 2013 begärde kommissionen att EU-domstolen skulle yttra sig över om avtalsutkastet kunde anses förenligt med EU-fördragen. Domstolens yttrande presenterades den 18 december 2014. Domstolen slår i yttrandet fast att utkastet till anslutningsavtal inte är förenligt med unionsrätten.

I juni 2019 presenterade kommissionen ett förslag till helhetslösning på de invändningar som EU-domstolen haft. Rådet antog i oktober 2019 kompletterande förhandlingsdirektiv och uttryckte sitt stöd för att förhandlingarna om anslutningsavtalet mellan EU och Europarådet snabbt skulle återupptas.

Förhandlingarna mellan EU och Europarådet har återupptagits under 2020 och fortsatt under 2021. Hittills har det varit fyra förhandlingstillfällen och ytterligare ett planeras till månadsskiftet juni/juli 2021. Parallellt med förhandlingarna om ett anslutningsavtal diskuteras även de s.k. EU-interna regler som med bindande verkan mot EU och EU:s medlemsstater ska reglera bl.a. förutsättningarna för när EU respektive medlemsstaterna ska begära att få bli medsvarende i ett mål och när en begäran om avgörande om en unionsrättsakts förenlighet med unionsrättens grundläggande rättigheter ska inhämtas från EU-domstolen.

Sveriges övergripande målsättning är att anslutningen ska ske så snart som möjligt och att den ska bidra till att stärka såväl den enskildes ställning som Europakonventionen och Europadomstolen.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med konstitutionsutskottet ägde rum 2010 och utskottet har sedan informerats löpande, senast den 25 februari 2021. Samråd med EU-nämnden den 4 oktober 2019 samt 2010 och 2012.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

9. (ev.) Slutsatser om rapporten om EU-medborgarskapet – Stärka medborgarna och skydda deras rättigheter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information

Ansvarigt statsråd: Amanda Lind

Förslagets innehåll: Det portugisiska ordförandeskapet har initierat slutsatser som bygger på kommissionens medborgarskapsrapport. Rapporten har tre huvudsakliga delar: att stärka medborgares demokratiska deltagande och inkludering, underlätta utövandet av fri rörlighet samt att skydda och främja EU-medborgarskapet. Enighet har ej nåtts under förhandlingarna varför slutsatserna inte kommer att antas av rådet vid mötet den 7-8 juni. Istället kommer ordförandeskapsslutsatser att läggas fram vid coreper senare i juni.

10. Slutsatser om skyddet av utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av rådets slutsatser.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: De föreslagna rådsslutsatserna om skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer spänner över det civilrättsliga och

straffprocessrättsliga området. I rådsslutsatserna uppmanas medlemsstaterna och Europeiska kommissionen att inom ramen för sin kompetens, och med beaktande av subsidiaritetsprincipen och vikten av att undvika dubbelreglering, vidta vissa åtgärder.

På det civilrättsliga området ligger fokus – i likhet med tidigare rådsslutsatser från 2008 och Stockholmsprogrammet från 2009 – på 2000 års Haagkonvention om internationellt skydd för vuxna. Syftet med konventionen är att förbättra skyddet för vuxna som på grund av nedsatt eller bristande personlig förmåga inte kan ta tillvara sina intressen i internationella situationer. Konventionen omfattar bl.a. frågor om godmanskap, förvaltare och framtidsfullmakter. I konventionen finns bestämmelser om vilket lands myndigheter som är behöriga att vidta åtgärder, vilket lands lag som ska tillämpas och om erkännande och verkställighet av åtgärder som har beslutats i andra länder. Hittills har konventionen ratificerats av tio medlemsstater och undertecknats av sex medlemsstater. I rådsslutsatserna uppmanas medlemsstaterna till olika åtgärder som främjar en tillämpning eller ett tillträde till konventionen, beroende på om medlemsstaten har tillträtt, avser att tillträda eller överväger att tillträda konventionen. Medlemsstater som i likhet med Sverige inte har ratificerat eller undertecknat konventionen uppmanas att så snart som möjligt inleda och/eller påskynda sina överväganden kring ett eventuellt tillträde. Kommissionen uppmanas att bl.a. göra en grundlig studie i syfte att noggrant analysera hur EU ytterligare skulle kunna stärka skyddet för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer och överväga ett eventuellt behov av ett rättsligt ramverk inom EU för att underlätta den fria rörligheten av beslut till skydd för utsatta vuxna, vilket även kan innefatta framtidsfullmakter och patientfullmakter. Kommissionen ska redovisa en rapport över resultatet av sin studie, om nödvändigt tillsammans med ett lagstiftningsförslag.

När det gäller det straffprocessrättsliga området ligger fokus på genomförande och uppföljning av befintliga EU-instrument samt erfarenhetsutbyte. Under det svenska ordförandeskapet 2009 antog rådet en färdplan för att stärka misstänkta och tilltalade personers processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden. Färdplanen har utmynnat i flera EU-direktiv. Utsatta vuxnas behov adresseras särskilt i vissa av direktiven och även i en av kommissionen antagen rekommendation om processuella garantier för utsatta misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden. På brottsofferområdet finns brottsofferdirektivet (2012/29/EU) och kommissionen har antagit en EU-strategi om brottsoffers rättigheter (2020–2025). Medlemsstaterna uppmanas mot

den bakgrunden att säkerställa ett korrekt och fullständigt genomförande av berörda direktiv och dela med sig av ”best practices”. Vidare uppmanas de till att bl.a. förbättra användandet av skyddsmekanismer som den europeiska skyddsordern och säkerställa att någons utsatthet snabbt identifieras och bemöts. Kommissionen uppmanas att bl.a. undersöka om det finns behov av att stärka utsatta vuxna processuella rättigheter i straffrättsliga förfaranden och belysa detta genom en heltäckande studie samt överväga behovet av enhetliga och gemensamma kriterier för att identifiera utsatthet.

I rådsslutsatserna framhålls att FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, som EU och alla EU:s medlemsstater är parter till, ska beaktas.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar att frågan om stärkt skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer åter blir belyst. Slutsatserna är balanserade och fokuserar på befintliga instrument. Det är positivt att ett eventuellt behov av att vidta ytterligare åtgärder ska bedömas mot bakgrund av bl.a. tillämpningen av de instrument som redan finns på området. Regeringen avser därför att ställa sig bakom att rådet godkänner slutsatserna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

11. Förhandlingar om elektroniska bevis

- a) Förhandlingarna om ett avtal mellan EU och USA om gränsöverskridande tillgång till elektroniska bevis

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Rådet beslutade om allmän inriktning avseende kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning respektive ett

direktiv om juridiska representanter i december 2018 respektive mars 2019. Förordningen syftar till att ge brottsbekämpande myndigheter inom EU ett ändamålsenligt och effektivt verktyg för att få tillgång till elektronisk bevisning från tjänsteleverantörer som erbjuder sina tjänster i EU. Genom direktivet föreslås att dessa tjänsteleverantörer utser en juridisk representant i EU som ska se till att myndigheters beslut efterlevs och verkställs. Den 11 december 2020 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt. Trepartssamtalen med Europaparlamentet har inletts.

En fråga som aktualiserades under förhandlingarna av förordningen är hur man ska hantera de motstridiga skyldigheter som kan uppstå för vissa tjänsteleverantörer med hänsyn till att de kan vara underkastade såväl EU-rätten som tredjelands lag, främst amerikansk sådan. En tjänsteleverantör som är etablerad i exempelvis USA, men erbjuder sina tjänster inom unionen, och som mottar en begäran om utlämnande av uppgifter enligt förslaget till förordning kan vara förhindrad att lämna ut dessa med hänsyn till amerikansk lagstiftning. Vidare har USA antagit en lag (den s.k. US Cloud Act) som innebär att amerikanska tjänsteleverantörer i regel ska vara skyldiga att följa en begäran från amerikanska myndigheter att lämna ut uppgifter, oavsett var sådana uppgifter finns lagrade. Detta kan komma i konflikt med europeiska regler om bl.a. dataskydd. Samtidigt ger den amerikanska lagen möjligheter att ingå bilaterala avtal med andra stater om bl.a. under vilka förutsättningar myndigheter i andra stater får begära ut elektronisk bevisning direkt från företag i USA. Den amerikanska lagstiftningen kan således påverka möjligheterna att få tillgång till elektronisk bevisning för de brottsbekämpande myndigheterna i EU.

Mot den bakgrunden beslutade medlemsstaterna vid RIF-rådet den 6 juni 2019 att ge kommissionen i uppgift att förhandla fram ett EU-gemensamt avtal med USA på detta område. Enligt mandatet ska de övergripande målen med förhandlingarna med USA vara att säkerställa att den slutliga utformningen av avtalet tar itu med de lagkonflikter som kan uppstå, att skyddet för bl.a. grundläggande fri- och rättigheter och dataskydd upprätthålls samt att avtalet återspeglar och är förenligt med den slutliga utformningen av e-bevisningslagstiftningen inom EU.

Enligt det förhandlingsmandat medlemsstaterna gett till kommissionen ska förhandlingarna föras i nära samråd med medlemsstaterna genom bl.a. möten och återrapportering. Förhandlingarna mellan EU och USA befinner

sig fortfarande i ett tidigt stadium och några konkreta resultat från förhandlingarna finns ännu inte att rapportera.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 24 maj 2018 samt information till justitieutskottet den 31 maj 2018, 4 oktober 2018, 29 november 2018, 28 februari 2019, 28 maj 2019, 3 oktober 2019, 28 november 2019, 5 mars 2020, 28 maj 2020, 1 oktober 2020, 26 november 2020 och 2 februari 2021. Överläggning i konstitutionsutskottet den 22 november 2018. Samråd med EU-nämnden den 1 juni 2018, 5 oktober 2018, 30 november 2018, 1 mars 2019, 29 maj 2019, 4 oktober 2019, 29 november 2019, 6 mars 2020, 29 maj 2020, 2 oktober 2020 och 27 november 2020.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2017/18:FPM88

b) Förhandlingarna om ett andra tilläggsprotokoll till konventionen om it-brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Rådet beslutade om allmän inriktning avseende kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning respektive ett direktiv om juridiska representanter i december 2018 respektive mars 2019. Förordningen syftar till att ge brottsbekämpande myndigheter inom EU ett ändamålsenligt och effektivt verktyg för att få tillgång till elektronisk bevisning från tjänsteleverantörer som erbjuder sina tjänster i EU. Genom direktivet föreslås att dessa tjänsteleverantörer utser en juridisk representant i EU som ska se till att myndigheters beslut efterlevs och verkställs. Den 11 december 2020 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt. Treparsamtalen med Europaparlamentet har inletts.

Parallellt med förhandlingar om tillgång till e-bevisning inom EU pågår sedan ett par år tillbaka ett arbete inom Europarådet med att ta fram ett andra tilläggsprotokoll till den s.k. Budapestkonventionen (Europarådets konvention om it-brottslighet), där bl.a. ungefär samma frågor är tänkta att regleras som i EU-förordningen. Eftersom Sverige ännu inte har tillträtt konventionen, eller dess första tilläggsprotokoll, deltar vi enbart som observatör i förhandlingarna. Sverige kommer att tillträda konventionen och det första tilläggsprotokollet den 1 augusti 2021.

Vid RIF-rådet den 6 juni 2019 beslutade medlemsstaterna att ge kommissionen ett mandat att förhandla på EU:s vägnar i Europarådets förhandlingar beträffande det andra tilläggsprotokollet. Enligt mandatet är det övergripande målet för förhandlingsarbetet att säkerställa att tilläggsprotokollet stämmer överens med EU-lagstiftningen särskilt vad gäller utredningsbefogenheter som beviljas parter utanför EU, säkerställa respekten för bl.a. grundläggande fri- och rättigheter, samt vara förenligt med förslaget till förordning om e-bevisning i dess slutliga antagna form.

Förhandlingsarbetet av det andra tilläggsprotokollet är i sin slutfas och förväntas kunna avslutas inom kort. EU är inte part till konventionen och har precis som Sverige endast observatörsstatus och saknar rösträtt. De enskilda medlemsstaterna kommer därför att behöva ratificera tilläggsprotokollet för att bli bundna av det.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 24 maj 2018 samt information till justitieutskottet den 31 maj 2018, 4 oktober 2018, 29 november 2018, 28 februari 2019, 28 maj 2019, 3 oktober 2019, 28 november 2019, 5 mars 2020, 28 maj 2020, 1 oktober 2020, 26 november 2020 och 2 februari 2021. Överläggning i konstitutionsutskottet den 22 november 2018. Samråd med EU-nämnden den 1 juni 2018, 5 oktober 2018, 30 november 2018, 1 mars 2019, 29 maj 2019, 4 oktober 2019, 29 november 2019, 6 mars 2020, 29 maj 2020, 2 oktober 2020 och 27 november 2020.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2017/18:FPM88

12. Inrättande av europeiska åklagarmyndigheten (Eppo)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Förordningen om inrättandet av en europeisk åklagarmyndighet (Eppo) antogs vid rådet för rättsliga- och inrikes frågor i oktober 2017. Eppo ska ha primär behörighet att utreda och väcka åtal för brott mot EU:s finansiella intressen. Med undantag för de medlemsstater som valt att på olika sätt stå utanför det straffrättsliga samarbetet – dvs. Danmark och Irland – har i dagsläget samtliga medlemsstater förutom Ungern, Polen och Sverige anslutit sig till Eppo. Medlemsstater som väljer att stå utanför Eppo-samarbetet kan ansluta sig i efterhand. Såsom ej deltagande land har Sverige inte rösträtt i frågor om inrättandet av Eppo.

Kommissionen har nu beslutat att Eppo ska vara operativt från den 1 juni 2021. Under våren 2021 har i princip samtliga deltagande medlemsstater utnämnt sina delegerade åklagare.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden:

4 oktober 2013, 28 februari 2014, 28 maj 2014, 3 oktober 2014, 6 mars 2015, 12 juni 2015, 2 oktober 2015, 27 november 2015, 4 mars 2016, 3 juni 2016, 7 oktober 2016, 8 mars 2017, 2 juni 2017, 6 oktober 2017, 2 mars 2018, 1 juni 2018, 5 oktober 2018, 30 november 2018, 1 mars 2019, 29 maj 2019, 4 oktober 2019, 29 november 2019, 6 mars 2020, 29 maj 2020, 2 oktober 2020, 27 november 2020 och 5 mars 2021.

Tidigare behandlad vid överläggning med, eller information till, riksdagsutskott:

14 februari 2013 (info. JuU), 3 oktober 2013 (info. JuU), 27 februari 2014 (info. JuU), 25 mars 2014 (överläggning JuU), 25 maj 2014 (info. JuU), oktober 2014 (skriftlig info. JuU), 12 februari 2015 (info. JuU), 7 maj 2015 (överläggning JuU), 9 juni 2015 (info. KU), 11 juni 2015 (info. JuU), 1 oktober 2015 (info. JuU), 26 november 2015 (info. JuU), 2 februari 2016 (info. JuU), 3 mars 2016 (info. JuU), 4 oktober 2016 (info. JuU), 10 november 2016 (överläggning JuU), 1 juni 2017 (info. JuU), 3 oktober 2017 (info. JuU), 1 mars 2018 (info. JuU), 31 maj 2018 (info. JuU), 4 oktober 2018 (info. JuU), 29 november 2018 (info. JuU), 28 februari 2019 (info. JuU), 28 maj 2019 (info. JuU), 3 oktober 2019 (info. JuU), 28 november 2019 (info. JuU), 17 december 2019 (överläggning JuU), 5 mars 2020 (info. JuU), 28 maj 2020 (info. JuU), 1 oktober 2020 (info. JuU), 26 november 2020 (info. JuU) och 4 mars 2021 (info. JuU).

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2013/14:FPM10

13. Centrala inslag för åklagarmyndigheterna bland annat i fråga om straffrättsligt samarbetet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Dokument: ST 09091/21

Förslagets innehåll: Diskussion om vilka huvudutmaningar som finns för ett väl fungerande åklagarväsende med utgångspunkt i rättsstatsprincipen och i förhållande till det straffrättsliga samarbetet.

Bakgrunden: Åklagarmyndigheterna i unionen är särskilt viktiga för ett väl fungerande rättssystem för brottsbekämpning och för det straffrättsliga samarbetet. EU-domstolen har genom flera avgöranden utvecklat sin praxis angående åklagarens roll i det straffrättsliga samarbetet. Gällande den europeiska arresteringsordern har EU-domstolen bl.a. bedömt dels att den åklagare som utfärdar eller verkställer en sådan order måste vara oavhängig i förhållande till den verkställande makten, dels att åklagaren måste utföra sina uppgifter i ett rättssystem som garanterar ett effektivt domstolsskydd. Hur åklagarmyndigheterna är organiserade varierar mellan medlemsstaterna men i kommissionens rapport om rättsstatsprincipen från 2020 noteras en växande strävan mot mer oberoende åklagarmyndigheter. Covid-pandemin har också understrukit vikten av att åklagarmyndigheterna kan fungera vid distansarbete och att rätt infrastruktur finns på plats för detta.

Utifrån detta perspektiv föreslår ordförandeskapet att justitieministrarna inleder en diskussion om åklagarmyndigheternas aktuella och framtida utmaningar. Mer specifika diskussioner kan sedan, enligt ordförandeskapet, komma att föras inom ramen för 2021 års resultattavla för rättsskipningen i EU och 2021 års rättsstatsrapport. Tanken är att följande frågor ska inleda justitieministrarnas diskussion vid RIF-rådet:

Vilka är de viktigaste utmaningarna för en väl fungerande åklagarmyndighet och hur skulle justitieministrarna i RIF-rådet kunna engagera sig i en mer specifik diskussion om detta ämne?

Förslag till svensk ståndpunkt: Respekten för rättsstatsprincipen vilken bl.a. innefattar ett oberoende rättsväsende är mycket viktig för brottsbekämpningen och det straffrättsliga samarbetet i EU som bygger på principen om ömsesidigt erkännande. Åklagarna har i detta avseende en betydande roll både som utfärdande och verkställande rättslig myndighet. Medlemsstaterna måste därför säkerställa att dess åklagarväsende lever upp till EU-domstolens praxis på området bl.a. vad gäller kraven på oavhängighet och på ett effektivt domstolsskydd.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

14. Övriga frågor

a) EU:s strategi om barnets rättigheter (2021-2024)

Vilken typ av behandling förväntas: Föredragning av kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Märta Stenevi

Förslagets innehåll: Den 24 mars 2021 presenterade kommissionen meddelandet EU:s strategi för barnets rättigheter. Strategin bygger på kommissionens tidigare meddelanden om barnets rättigheter och på bidrag från Europaparlamentet, medlemsstaterna, barnrättsorganisationer, andra intressenter. Strategin har tagits fram för barn och tillsammans med barn, över 10 000 barns åsikter och förslag har tagits i beaktande när strategin utarbetades.

I strategin tar kommissionen upp utmaningar och föreslår konkreta åtgärder för att skydda, främja och uppfylla barnets rättigheter. Kommissionen understryker att alla barn i Europa och i världen ska kunna åtnjuta sina mänskliga rättigheter och leva fritt från diskriminering, våld och hot. Den övergripande ambitionen är att skapa bästa möjliga liv för barn i EU och globalt. Strategin består av sex temaområden med nyckelåtgärder som kommissionen avser vidta jämte uppmaningar till medlemsstaterna. Varje område definierar prioriteringar för EU:s åtgärder under de kommande åren. En viktig väg är att stärka integreringen av barns rättigheter i all EU-politik och alla relevanta åtgärder inom EU.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Tidigare behandling i Riksdagen: Överläggning med socialutskottet den 20 maj 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Det inkommande slovenska ordförandeskapet väntas föreslå rådsslutsatser om strategin.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM98

b) Straffrätt och skydd av immateriella rättigheter: kopplingarna mellan förfalskning och organiserad brottslighet

Vilken typ av behandling förväntas: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson när det gäller straffrätt och skydd för immateriella rättigheter. Lena Hallengren när det gäller Medicrime-konventionen.

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet förväntas informera om i vilka olika forum på EU-nivå som ämnet diskuterats under senare tid (bl.a. i rådsarbetsgruppen för immaterialrätt, rådsarbetsgruppen för internationellt straffrättsligt samarbete och under informella RIF) samt vad diskussionerna än så länge resulterat i. Av genomförda diskussioner följer;

- i. Att en tillnärmning av straffrättsliga sanktioner för immaterialrättsintrång sannolikt inte kommer att ske för tillfället. Däremot kommer rådsslutsatser om immaterialrättspolicy antagligen att antas, av vilka det framgår att medlemsstaterna kan överväga att se över hur deras lagstiftning på området skiljer sig åt.
- ii. Att kommissionen, i sitt meddelande om en EU strategi för att bekämpa organiserad brottslighet 2021–2025, angett att man vill undersöka om EU bör ratificera Medicrime-konventionen som straffbelägger förfalskning av läkemedel och medicinsk utrustning.
- iii. Att rådsslutsatser antagits av vilka det bl.a. följer att bekämpning av immaterialrättsbrott och varuförfalskning ingår bland de prioriterade områdena för EU:s brottsbekämpande myndigheter i kampen mot grov och organiserad brottslighet under åren 2022–2025 (inom ramen för det s.k. EMPACT arbetet).

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i näringsutskottet den 28 april 2021. Samråd med EU-nämnden den 19 maj 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2020/21:FPM1029

- c) **Ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikes frågor**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministermöte på området för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och USA den 22 april 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

- d) **Förstärkt dialog mellan EU och Nordafrika inom rättsliga och inrikes frågor**

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Information om det portugisiska ordförandeskapets initiativ till dialog mellan EU och Nordafrika på området för rättsliga och inrikes frågor.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

e) Högnivåkonferens om e-juridik den 26-27 april 2021

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Information om högnivåkonferensen ”För en människocentrerad e-juridik” som anordnades den 26–27 april. Konferensen ägnades åt diskussioner om hur man bäst kan använda teknik för att tillgodose medborgarnas och företagens behov på det rättsliga området. Det handlade t.ex. om övergången till digital rättvisa, de möjligheter och utmaningar som uppstår, alla medborgares tillgång till effektiva system och en modernare rättvisa. Konferensens budskap var tydligt – vi måste främja mer motståndskraftiga, innovativa, snabba och effektiva rättssystem och sätta människorna i centrum för den digitala omvandlingen.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

f) Uppföljning av Schrems II-domen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: I Schrems II-domen från juli 2020 ogiltigförklarade EU-domstolen EU-kommissionens adekvansbeslut om Privacy Shield, som möjliggjorde personuppgiftsöverföring från EU till USA på ett enkelt sätt. Överföringen av personuppgifter mellan EU och USA är viktig för handeln mellan företag på båda kontinenter. Domen kan därför få negativa konsekvenser för handeln mellan EU och USA samt för svenska exportföretag. Det är därför angeläget att en ny lösning snabbt kommer på plats. EU-kommissionen och USA inledde diskussioner redan i höstas. I mars i år kom parterna med ett gemensamt uttalande om att förhandlingarna intensifierats. Uttalandet signalerar att båda sidor är måna om att hitta en lösning. Kommissionen har även tagit fram nya standardavtalsklausuler som inom kort kommer kunna användas vid personuppgiftsöverföringar till länder utanför EU. Dessa klausuler är dock omständligare att använda än adekvansbeslut likt det med Privacy Shield.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i konstitutionsutskottet den 25 februari 2021. Samråd med EU-nämnden den 2 oktober 2020.

Fortsatt behandling av ärendet: Det är kommissionen som fattar adekvansbesluten. Efter förhandlingar med aktuellt land tar kommissionen, om den bedömer att adekvat skyddsnivå föreligger, fram utkast till adekvansbeslut som därefter diskuteras i den s.k. Artikel 93-kommittén där medlemsstaterna är representerade. Efter att kommittén har gett sitt godkännande kan kommissionen fatta sitt beslut. Förevarande ärende är alltjämt på förhandlingsstadiet. Kommissionen har dock vid ett kommittémöte i slutet av april uppgett att diskussionerna fortfarande är på ett tidigt stadium och att mycket arbete kvarstår innan ett nytt adekvansbeslut kan fattas.

Faktapromemoria: -

g) Rättsliga aspekter av EU:s strategi för att bekämpa organiserad brottslighet 2021-2025 och EU:s strategi för att bekämpa människohandel 2021-2025

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg (EU-strategi för att bekämpa organiserad brottslighet) och Märta Stenevi (EU-strategi mot människohandel)

Förslagets innehåll: Den 14 april presenterade kommissionen ett meddelande om en EU-strategi för att bekämpa organiserad brottslighet 2021-2025 och ett meddelande om en EU-strategi mot människohandel 2021-2025. Under den rättsliga dagen på RIF-rådet kommer kommissionen att informera om de rättsliga aspekterna av dessa två meddelanden.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information i arbetsmarknadsutskottet den 1 juni 2021 (om EU-strategin mot människohandel).

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: 2020/21:FPM 102, 2020/21:FPM 105

h) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av Slovenien.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Det inkommande ordförandeskapet Slovenien kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden juli 2021 till december 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

8 juni 2021 inrikes frågor

15. Förordningen om ändring av förordning (EU) 2016/794 om Europol

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Förslaget till revidering av Europolförordningen har redovisats till riksdagen genom Faktapromemoria 2020/21:FPM62 om ny Europolförordning.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning i justitieutskottet den 2 februari 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Rådsförhandlingarna om det reviderade förslaget till Europolförordning har pågått under våren 2021 och förväntas fortsätta under hösten 2021.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM62

16. Direktiv om kritiska enheters resiliens

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Förslaget som presenterades den 16 december utgör en del i ett paket av åtgärder som syftar till att ytterligare förbättra motståndskraften både i den digitala och fysiska infrastrukturen hos den offentliga och privata sektorn, behöriga myndigheter och unionen i dess helhet. Det föreslagna direktivet om kritiska entiteters motståndskraft är tänkt att ersätta den nuvarande EU-regleringen om europeisk kritisk infrastruktur från 2008 (Rådets direktiv 2008/114/EG).

Förslaget syftar till att skapa ett ramverk som ska ge stöd till medlemsstaterna avseende säkerställande av samhällets förmåga att förebygga, motstå och hantera störningar eller avbrott i samhällsviktiga verksamheter. Förslaget avser följande sektorer: energi, transport, bankverksamhet, finansmarknadsinfrastruktur, hälso- och sjukvård, dricksvatten, avloppsvatten, digital infrastruktur, offentlig förvaltning och rymd.

Förslaget anger att medlemsstater ska anta en strategi för att stärka kritiska entiteters motståndskraft. Behöriga myndigheter ska upprätta en förteckning över samhällsviktiga tjänster och göra regelbundna riskbedömningar. Medlemsstaterna ska också identifiera kritiska entiteter i specifika sektorer och undersektorer. Vidare föreslås att ansvariga för kritiska entiteter ska göra riskbedömningar, vidta lämpliga och proportionella åtgärder för att säkerställa sin motståndskraft och rapportera betydande störningar och avbrott till nationella myndigheter. Kritiska entiteter som tillhandahåller tjänster till, eller i, minst en tredjedel av medlemsstaterna föreslås bli föremål för tillsyn och rådgivning från kommissionen. Kommissionen kommer också att erbjuda stöd i form av risköversikter, metodstöd och övningar. Vidare kommer gränsöverskridande samarbete avseende implementering av direktivet faciliteras genom en expertgrupp.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med försvarsutskottet den 10 februari 2021. Samråd med EU-nämnden den 5 mars 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Förslaget till direktiv förhandlas i rådsarbetsgruppen för civilskyddsfrågor (PROCIV). Den pågående artikelgenomgången av direktivet planeras slutföras i juni. Förhandlingen

fortsätter därefter i rådsarbetsgruppen under det slovenska ordförandeskapet i EU: ministerråd.

Faktapromemoria: 2020/21: FPM72

17. Övriga frågor

a) Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: -

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

b) Förordningen om upphävande av förordning (EU) 439/2010 om Europeiska unionens asylbyrå

Avsikten med behandlingen i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionens förslag, som presenterades i maj 2016, innebär ett utökat mandat för det europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) i syfte att förbättra genomförandet av det gemensamma europeiska asylsystemet. Nuvarande förordning ersätts och namnet på myndigheten föreslås bli Europeiska unionens byrå för asylfrågor, (European Union Agency for Asylum, EUAA). Myndigheten föreslås få fem

huvuduppgifter: (1) stärka praktiskt samarbete och informationsutbyte, (2) tillförsäkra en mer enhetlig bedömning av skyddsbehov, (3) främja ett enhetligt genomförande av EU-rätten, (4) övervaka genomförandet av det gemensamma asylsystemet, och (5) erbjuda utökat operativt tekniskt stöd till medlemsstaterna. I december 2017 nåddes en kompromiss med Europaparlamentet om merparten av innehållet i förslaget. Det återstår dock förhandlingar om ett antal artiklar som hänvisar till andra rättsakter i asylpaketet. I migrations- och asylpakten framhåller kommissionen vikten av att så snart som möjligt anta EUAA-förordningen. Ett flertal medlemsstater har dock motsatt sig att man i förväg skulle kunna gå vidare med ett antagande av förordningen med hänvisning till att samtliga förslag på asylområdet bör antas som ett paket. Regeringens har, i enlighet med riksdagsförankrad ståndpunkt, Fakta-PM 2020/21:FPM19, framfört att vi ser positivt på att så snart som möjligt anta EUAA förordningen om politisk överenskommelse kan nås. EASO:s kapacitet måste stärkas och mandatet behöver därför ses över (Fakta-PM 2015/16:FPM95).

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till socialförsäkringsutskottet den 19 maj 2016, 24 november 2016, 1 december 2016, 23 mars 2017 och 28 september 2017. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 26 maj 2016, 2 februari 2017, 11 maj 2017 och den 25 oktober 2018. Samråd med EU-nämnden den 3 juni 2016, 7 oktober 2016, 2 december 2016 och 24 mars 2017.

Fortsatt behandling av ärendet: Det inkommande portugisiska ordförandeskapet i EU:s ministerråd avser fortsätta arbetet med rättsakten i syfte att nå en överenskommelse och ett antagande.

Faktapromemoria: 2015/16:FPM95, 2020/21:FPM19

c) Blåkortsdirektivet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionen antog i juni 2016 förslaget om ett nytt blåkortsdirektiv som ska ersätta gällande direktiv. Syftet är att förbättra EU:s möjligheter att attrahera och behålla högkvalificerade tredjelandsmedborgare. Kommissionen anser att ökad harmonisering, en förbättrad tillståndsprocess och underlättad rörlighet inom unionen kan bidra till att öka EU:s attraktionskraft för högkvalificerad arbetskraft. I juli 2017 fick ordförandeskapet mandat att inleda förhandlingar med Europaparlamentet gällande förslaget. Rådet och Europaparlamentet stod ganska långt ifrån varandra i ett antal centrala frågor och förhandlingarna avstannade därför. Låsningen handlade framförallt om möjligheterna för medlemsstaterna att behålla parallella nationella system för högkvalificerad arbetskraftsinvandring. Förhandlingarna tog ny fart efter att kommissionen i september 2020 presenterat ett meddelande om en ny migrations- och asylpakt och har intensifierats under våren. En överenskommelse har nu nåtts mellan rådet och Europaparlamentet. Överenskommelsen innebär bl.a. att medlemsstaterna har större flexibilitet vid fastställandet av den s.k. lönetröskeln, att personer som har beviljats skydd kan ansöka om ett EU-blåkort och att rörlighet inom unionen underlättas. Medlemsstaterna kan även fortsättningsvis tillämpa nationella system för högkvalificerad arbetskraftsinvandring vid sidan av blåkortsdirektivets bestämmelser men det ska vara jämlika villkor på vissa områden, t.ex. när det gäller handläggningstider och likabehandling. Vid Coreper den 21 maj 2021 gav medlemsstaterna stöd till kompromissförslaget. Europaparlamentets utskott för medborgerliga fri- och rättigheter samt rättsliga och inrikes frågor (LIBE-utskottet) väntas rösta om kompromissförslaget den 3 juni 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 22 september 2016 och den 22 mars 2018. Information i socialförsäkringsutskottet den 24 november 2016 och den 28 september 2017.

Fortsatt behandling av ärendet: Ett antagande av direktivet väntas efter sedvanlig juristlingvistgranskning av kompromissförslaget.

Faktapromemoria: 2015/16:FPM113

18. Ny migrations- och asylpakt: lägesrapport och det fortsatta arbetet

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Den 23 september 2020 presenterade kommissionen ett meddelande om en ny pakt för migration och asyl som syftar till en heltäckande ansats och omfattar områdena migration, asyl, integration, gränsförvaltning och samarbete med tredje land. I pakten presenteras förslag till åtgärder på dessa områden, inklusive ett antal nya eller reviderade lagförslag samt rekommendationer och riktlinjer. Förslagen bygger i stor utsträckning vidare på kommissionens reformförslag från 2016.

För att förbättra förfarandena i asyl- och migrationssystemet och uppnå en rättvis balans när det gäller ansvarsfördelning och solidaritet mellan medlemsstaterna, föreslås bland annat en förordning om införande av screening för tredjelandsmedborgare (screeningförordningen), en förordning om asyl- och migrationshantering och en förordning om hantering av krissituationer och force majeure på migrations- och asylområdet. Kommissionen föreslår också ett ändrat förslag till asylprocedurförordning med bland annat förslag om asyلفörfaranden vid yttre gräns samt ändringar i förslaget till reviderad Eurodacförordning.

Politiska diskussioner om den nya migrations- och asylpakten inleddes vid RIF-rådets möten under hösten 2020. Parallellt påbörjades förhandlingar på teknisk nivå om screeningförordningen, asylprocedurförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen och Eurodacförordningen.

Någon övergripande politisk samsyn om hur de centrala frågorna om ansvarsfördelning och solidaritet ska lösas har ännu inte uppnåtts. Det portugisiska ordförandeskapet har under våren 2021 fokuserat på fortsatta förhandlingar om screeningförordningen, asylprocedurförordningen, asyl- och migrationshanteringsförordningen på teknisk nivå. När det gäller Eurodacförordningen och förordningen om en EU-gemensam byrå för asylfrågor (EUAA) har ett antal medlemsstater motsatt sig att gå vidare med antagande av dessa förslag med hänvisning till att samtliga förslag bör antas som ett paket.

Det portugisiska ordförandeskapet har även fokuserat på de externa delarna av pakten. I dessa delar råder relativt stor samsyn mellan medlemsstaterna. På det gemensamma utrikes- och inrikesministermötet som ägde rum i mars 2021 var medlemsstaterna överens om att EU behöver fördjupa samarbetet med prioriterade tredjeländer och att det ska göras genom partnerskap som är heltäckande, skraddarsydd och ömsesidigt fördelaktiga i enlighet med vad som föreslås i den nya pakten.

Även på återvändandeområdet har positiva steg tagits för att förbättra samarbetet med tredjeländer och när det gäller laglig migration har en överenskommelse nåtts mellan rådet och Europaparlamentet om det nya blåkortsdirektivet, som handlar om högkvalificerad arbetskraftsinvandring.

Regeringen har under de diskussioner som hållits om förslagen i migrations- och asylpakten understrukt vikten av att komma framåt och att det kräver en konstruktiv anda och en beredskap att kompromissa från alla medlemsstater. I enlighet med riksdagsförankrad ståndpunkt (Fakta-PM 2020/21:FPM19) har regeringen framhållit att det är avgörande att det gemensamma systemet leder till en god balans mellan ansvar och solidaritet som säkerställer stöd till medlemsstater som utsätts för ett högt migrationstryck och leder till en jämnare fördelning av asylsökande inom unionen. Regeringen har också framhållit att asylsystemet måste vara effektivt, rättsäkert, långsiktigt hållbart, humant och medge beslut av hög kvalitet som värnar asylrätten. När det gäller de externa delarna av pakten har regeringen verkat för en ökad konkretisering i diskussionerna om ett stärkt samarbete med strategiskt utvalda partnerländer genom framtagande av exempelvis färdplaner för ett begränsat antal prioriterade länder. Regeringen har också varit pådrivande i arbetet med att effektivisera återvändandearbetet.

Vid rådsmötet den 7–8 juni väntas det portugisiska ordförandeskapet presentera en framstegsrapport med en lägesuppdatering om arbetet med förslagen i migrations- och asylpakten och vägen framåt.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till socialförsäkringsutskottet den 1 oktober 2020 och den 4 mars 2021. Överläggning med socialförsäkringsutskottet den 5 november 2020 och den 8 december 2020. Samråd med EU-nämnden den 2 oktober 2020, den 6 november 2020, den 11 december 2020 och den 5 mars 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandlingar och diskussioner om förslagen i migrations- och asylpakten fortlöper i rådsstrukturen.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM19

19. Uppdatering från gruppen för kamp mot terrorism om ytterligare samarbete mellan behöriga myndigheter med ansvar för terrorismbekämpning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Frågan om hur terrorismhotet mot Europa bäst ska bekämpas är högt prioriterat inom EU. Vid dagordningspunkten väntas samarbetet mellan behöriga myndigheter inom terrorismbekämpning diskuteras.

Counter-Terrorism Group (CTG) är ett mellanstatligt samarbetsforum för säkerhetstjänster med ansvar för terrorismbekämpning i EU:s medlemsstater samt Norge, Schweiz och Storbritannien. CTG informerar återkommande rådet om sitt samarbete.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen står bakom EU:s arbete mot terrorism. Samarbetet inom EU är centralt för Sveriges internationella arbete mot terrorism.

För att förhindra terrorism är det nödvändigt att brottsbekämpande myndigheter har möjlighet att utbyta information över nationsgränserna i den omfattning som behövs för en effektiv terrorismbekämpning. Svenska myndigheter ska använda och bidra till de gemensamma europeiska databaserna som finns på detta område.

All terrorismbekämpning, inklusive informationsutbyte, ska ske med respekt för de grundläggande rättigheterna och med hänsyn till skyddet av den personliga integriteten.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 28 november 2019. Samråd med EU-nämnden den 29 november 2019.

Fortsatt behandling av ärendet: Det EU-gemensamma arbetet mot terrorism hanteras löpande i rådsstrukturen.

Faktapromemoria: -

20. Covid-19 och kampen mot brottslighet: ett år senare

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg.

Förslagets innehåll: Ordförandeskapet förväntas inför rådsmötet presentera ett diskussionsunderlag om brottsutvecklingen inom EU sedan utbrottet av Covid-pandemin år 2020.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar en diskussion och Europols arbete för att förstärka det europeiska arbetet mot brottslighet. Regeringen ber att få återkomma med en preciserad ståndpunkt så snart ett diskussionsunderlag har presenterats.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

21. Artificiell intelligens: utsikterna för den inre säkerheten

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av kommissionen och diskussion.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Dokument: 9096/21

Förslagets innehåll: Kommissionen förväntas presentera innehållet i förslaget om ett harmoniserat regelverk för AI med fokus på aspekter rörande inrikesområdet, samt bjuda till diskussion utifrån två angivna frågeställningar där:

- medlemsstaterna ombeds redogöra för sin preliminära bedömning av hur relevanta delar av förslaget kan komma att påverka brottsbekämpande myndigheters användning av AI framöver.
- medlemsstaterna ombeds meddela om de anser att kommissionens konsekvensanalys är tillräcklig, eller om de anser att en särskild konsekvensanalys över förslagets konsekvenser på RIF-området, i synnerhet vad gäller brottsbekämpande myndigheter, är nödvändig.

Den 21 april 2021 presenterade kommissionen sitt förslag till förordning om harmoniserade regler för artificiell intelligens (AI) inom ramen för strategin för det digitala Europa (KOM (2021) 206 slutlig). Syftet med förslaget till förordning är att harmonisera regler för AI inom EU, skydda grundläggande rättigheter, främja de positiva aspekterna av AI och säkerställa fri rörlighet av AI-produkter. Förslaget kategoriserar och differentierar AI-produkter och användningen av AI utifrån en riskbaserad bedömningsskala som löper från minimal/ingen risk till oacceptabel risk. Ju högre riskbedömning, desto fler och mer omfattande kontrollmekanismer. Annex III i förslaget till förordning specificerar de AI-system som i förordningen föreslås kategoriseras som hög risk. Därifrån listas ett antal AI-system som används/ kan komma att användas på området för brottsbekämpning, ex. AI-system för bevis- och riskbedömningar.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen är positiv till kommissionens arbete att skapa enhetlig reglering för AI inom EU. Potentialen i AI för brottsbekämpningen är stor och enhetliga regler gynnar såväl utveckling som användning som rättssäkerhet. I förhandlingarna kommer vi verka för att regleringen främjar myndigheternas förmåga att bedriva effektiv brottsbekämpning, bevaka att arbetet med nationell säkerhet inte påverkas negativt, eller att förslaget medför omotiverade nya kostnader. Regeringen välkomnar att förslaget har sin grund i respekt för mänskliga rättigheter, personlig integritet och skydd för fysiska personer i fråga om behandling av

personuppgifter. Respekten för dessa aspekter måste upprätthållas i förslaget.

Regeringen anser att kommissionens konsekvensanalys är tillräcklig. Även om en mer riktad analys av förslagets konsekvenser för RIF-området vore välkommen, framhåller regeringen istället vikten av att medlemsstaterna ges tillräcklig tid och möjlighet att diskutera konsekvenserna för respektive områden inom ramen för förhandlingsarbetet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Förslaget till förordning förhandlas i rådsarbetsgrupp för telekom (Infrastrukturdepartementet)

Faktapromemoria: 2020/21:FPM109

22. Meddelande om en Schengenstrategi

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av kommissionen och diskussion.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: I meddelandet om en ny migrations- och asylpakt (COM (2020) 609 final) förklarade kommissionen att man skulle lägga fram ett förslag om en strategi för Schengenområdets framtid. Strategin ska omfatta initiativ för ett starkare Schengenområde. Den kommer innehålla förslag om revidering av kodexen om Schengengränserna samt av utvärderingsmekanismen för Schengenregelverket. Syftet är att stärka kodexen vad gäller kontroll och samarbete vid de Schengeninterna gränserna och att effektivisera utvärderingsmekanismen.

Kommissionen har sedan dess aviserat att man har för avsikt att anta förslaget om revidering av utvärderingsmekanismen tillsammans med strategin den 2 juni 2021. Däremot kommer förslaget om en reviderad kodex om Schengengränserna att dröja till hösten 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen stödjer åtgärder som bidrar till ett förstärkt Schengensamarbete, vad gäller såväl migrationshantering som brotts- och terrorismbekämpning. Schengenutvärderingsmekanismen

behöver effektiviseras. Regeringen ber att få återkomma med en mer utvecklade ståndpunkt när strategin har presenterats.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Schengenstrategin kommer fortsätta att behandlas i rådsstrukturen, liksom de förslag till rättsakter som väntas i samband med eller efter att strategin har presenterats.

Faktapromemoria: -

23. Genomförande av interoperabilitet: lägesrapport om genomförande av in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Interoperabilitetsförordningarna trädde i kraft den 11 juni 2019 och genomförandet sträcker sig till utgången av år 2023. Det centrala genomförandet av de tekniska lösningarna har uppdragits åt eu-LISA. På nationell nivå har Polismyndigheten fått i uppdrag av regeringen att leda samordningen mellan berörda myndigheter. Vid kommissionens senaste halvårsuppföljning i slutet av april konstaterades att läget är bättre än för ett år sedan, delvis för att driftsättningen av in- och utresesystemet (EES) har skjutits fram två månader till maj 2022. Ett fåtal medlemsstater har dock fortfarande problem att hålla tidtabellen. Sverige ligger i fas med den övergripande planeringen.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 10 december 2020. Samråd med EU-nämnden den 11 december 2020.

Fortsatt behandling av ärendet: Regelbunden rapportering vid RIF-råd.

Faktapromemoria: -

24. Övriga frågor

- a) Genomförande av förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning 2.0

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Förordningen om den europeiska gräns- och kustbevakningen (EBCG) (2019/1896) trädde ikraft den 4 december 2019 och stärker EU:s gräns- och kustbevakningsbyrå Frontex.

Stärkandet av Frontex handlar främst om etablerandet av en stående styrka som ska vara på plats till 2027 och uppgå till som mest 10 000 personer. Den stående styrkan ska bestå i dels byråns direktanställda personal, dels lång- och korttidsutplacerad personal från medlemsstaterna. Syftet är att byrån på egen hand ska kunna komplettera de resurser som medlemsstaterna bidrar med till byråns verksamhet. Rekryteringen av personer till den del av stående styrkan som ska direktanställas av Frontex har försenats på grund av pandemin. Utbildning och utstationering pågår för vissa delar av den stående styrkan som direktanställs av Frontex. Rekrytering pågår för de två andra kategorierna, där medlemsstaterna ansvarar för personal till korttids- och långtidsutplaceringar. För svensk del är rekryteringen i det närmaste klar.

Utöver den stående styrkan pågår även en förändring av byråns organisationsstruktur. En betydande del i den nya strukturen är den rekrytering som pågår av tre vice verkställande direktörer med följande ansvarsområden: återvändande och insatser, förvaltning av den stående styrkan och informationshantering och informationsprocesser.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Rådet följer regelbundet upp genomförandet av förordningen på ministerrådsmöten.

Faktapromemoria: 2018/19:FPM10

- b) Förstärkt dialog mellan EU och Nordafrika om rättsliga och inrikes frågor

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Information om det portugisiska ordförandeskapets initiativ till dialog mellan EU och Nordafrika på området för rättsliga och inrikes frågor.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

- c) Ministermötet mellan EU och USA om rättsliga och inrikesfrågor

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Information från ordförandeskapet om ministermöte på området för rättsliga och inrikes frågor mellan EU och USA den 22 april 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

d) Det kommande ordförandeskapets arbetsprogram

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av Slovenien.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Det inkommande ordförandeskapet Slovenien kommer att presentera sitt arbetsprogram för perioden juli 2021 till december 2021.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

I anslutning till rådets möte: möte i gemensamma kommittén

1. Meddelande om en Schengenstrategi

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Föredragning av kommissionen och diskussion.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Se rådets dagordning, punkten 22.

2. Genomförande av interoperabilitet: lägesrapport om genomförande av in- och utresesystemet och EU-systemet för reseuppgifter och resetillstånd

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Se rådets dagordning, punkten 23.

3. Övriga frågor

a) Aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Se rådets dagordning, punkten 6 och 17.a.

b) Genomförande av förordningen om en europeisk gräns- och kustbevakning 2.0

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från kommissionen.

Ansvarigt statsråd: Mikael Damberg

Förslagets innehåll: Se rådets dagordning, punkten 24.a.